

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «ЗАПОРІЗЬКА ПОЛІТЕХНІКА»

Кафедра Економіки та митної справи
(найменування кафедри)

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Зовнішньоекономічна діяльність підприємства
(назва навчальної дисципліни)

Освітня програма: Митна справа
(назва освітньої програми)

Спеціальність: 051 Економіка
(найменування спеціальності)

Галузь знань: 05 Соціальні та поведінкові науки
(найменування галузі знань)

Ступінь вищої освіти: Другий (магістерський) рівень
(назва ступеня вищої освіти)

Затверджено на засіданні кафедри
Економіки та митної справи
(найменування кафедри)

Протокол № 1 від 26.08.2020 р.

м. Запоріжжя 2020

1. Загальна інформація	
Назва дисципліни	<i>ППВ 04 Зовнішньоекономічна діяльність підприємства</i>
Рівень вищої освіти	<i>Другий (магістерський) рівень</i>
Викладач	<i>Горбань Світлана Федорівна, к.т.н., доцент кафедри Економіки та митної справи</i>
Контактна інформація викладача	<i>7698454, телефон викладача 0673794530, sv_gorban@ukr.net</i>
Час і місце проведення навчальної дисципліни	<i>згідно до розкладу занять - https://zp.edu.ua/fakultet-mizhnarodnogo-turyzmu-ta-ekonomiky дистанційне навчання - https://moodle.zp.edu.ua/</i>
Обсяг дисципліни	<i>Денна форма навчання: 150 годин, 5 кредитів, лекцій – 30 годин, практичні заняття – 14 годин, самостійна робота – 76 годин, індивідуальні завдання – 30 год, вид контролю – залік. Заочна форма навчання: 150 годин, 5 кредитів, лекцій – 8 годин, практичні заняття – 2 години, самостійна робота – 110 годин, індивідуальні завдання – 30 годин, вид контролю – залік.</i>
Консультації	<i>Згідно з графіком консультацій - https://zp.edu.ua/kafedra-ekonomiky-ta-mytnoyi-spravy</i>
2. Пререквізити і постреквізити навчальної дисципліни	
Пререквізити : «Інноваційний розвиток підприємства»	
Постреквізити: освітня компонента «Дипломування»	
3. Характеристика навчальної дисципліни	
<p>Дисципліна «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» надає студентам системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а також формування навичок їх практичного використання.</p> <p>Основними завданнями дисципліни є підготовка студентів до розв'язання конкретних завдань та прийняття управлінських рішень у галузі зовнішньоекономічної діяльності підприємства в умовах ринкової моделі господарювання, зокрема: розуміння сутності зовнішньоекономічної діяльності підприємства, цілей, мотивів і передумов її виникнення, правового та економічного середовища розвитку; вивчення видів та форм ЗЕД підприємства; усвідомлення економічної природи комерційних операцій на зовнішніх ринках; вивчення принципів укладання та виконання зовнішньоекономічних угод; проведення економічного аналізу ЗЕД підприємства, визначення її ефективності.</p> <p>Загальні компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу; – здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети; – здатність спілкуватися з представниками інших професійних груп різного рівня (з експертами з інших галузей знань/видів економічної діяльності); – здатність працювати в команді; – здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів); – здатність проводити дослідження на відповідному рівні; – здатність реалізовувати інноваційні проекти. <p>Фахові компетентності:</p> <ul style="list-style-type: none"> – здатність застосовувати науковий, аналітичний, методичний інструментарій для обґрунтування стратегії розвитку економічних суб'єктів та пов'язаних з цим управлінських рішень; – здатність до професійної комунікації в сфері економіки іноземною мовою; – здатність збирати, аналізувати та обробляти статистичні дані, науково-аналітичні матеріали, які необхідні для розв'язання комплексних економічних проблем, робити на їх основі обґрунтовані висновки; – здатність визначати ключові тренди соціально-економічного та людського розвитку. – здатність формулювати професійні задачі в сфері економіки та розв'язувати їх, обираючи належні напрями і відповідні методи для їх розв'язання, беручи до уваги наявні ресурси; 	

- здатність обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання;
- здатність оцінювати можливі ризики, соціально-економічні наслідки управлінських рішень;
- здатність до розробки сценаріїв і стратегій розвитку соціально-економічних систем;
- вміння застосовувати міжнародні норми у сфері технічного регулювання при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності;
- здатність забезпечувати митне регулювання щодо окремих груп товарів відповідно до заявленого митного режиму;
- вміння розробляти профілі митних ризиків для запобігання контрабанді та порушенням митних правил при здійсненні зовнішньоекономічних операцій.

Результати навчання:

- дотримуватися принципів академічної доброчесності;
- обирати ефективні методи управління економічною діяльністю, обґрунтовувати пропонувані рішення на основі релевантних даних та наукових і прикладних досліджень;
- обґрунтовувати управлінські рішення щодо ефективного розвитку суб'єктів господарювання, враховуючи цілі, ресурси, обмеження та ризики;
- формулювати, аналізувати та синтезувати рішення науково-практичних проблем у сфері ЗЕД та митній справі;
- розробляти, обґрунтовувати і приймати ефективні рішення з питань розвитку соціально-економічних систем та управління суб'єктами економічної діяльності та митними органами;
- вільно спілкуватися з професійних та наукових питань державною та іноземною мовами усно і письмово;
- вміння застосовувати національне та міжнародне законодавство у сфері технічного регулювання зовнішньоекономічної діяльності та митних процедур.

4. Мета вивчення навчальної дисципліни

Метою викладання дисципліни «Зовнішньоекономічна діяльність підприємства» є надання студентам системних знань з об'єктивних закономірностей, умов, процесів і специфічних особливостей зовнішньоекономічної діяльності підприємства, а також формування навичок їх практичного використання.

5. Завдання вивчення дисципліни

Методичні – викласти теоретичні основи та методологічні особливості застосування системного підходу у вивченні аспектів зовнішньоекономічної діяльності підприємства.

Пізнавальні – сформулювати уявлення про види зовнішньоекономічної діяльності підприємства, особливості управління ЗЕД на підприємстві, методи і систему органів управління ЗЕД на рівні підприємства; особливості планування ЗЕД на підприємстві, процес організації управління ЗЕД на підприємстві, її маркетингове забезпечення; надати характеристику зовнішньоторгових операцій і угод, транспортного забезпечення ЗЕД та організації міжнародних перевезень; форми міжнародних розрахунків у зовнішньоекономічній діяльності підприємства.

Практичні – підготовка студентів до розв'язання конкретних завдань та прийняття управлінських рішень у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства; до професійного керування тією чи іншою ланкою зовнішньоторгового підрозділу підприємства; до вміння виявляти тенденції та перспективи розвитку конкретних ринків; до аналізу діяльності фірм-контрагентів, фірм-конкурентів та міжнародних організацій; вміння розробляти стратегію ЗЕД підприємства та планувати її реалізацію; створювати оптимальну організаційну структуру управління ЗЕД; розробляти та оформлювати зовнішньоторгові контракти купівлі-продажу; визначати ціни та умови постачання товарів у контракті купівлі-продажу; аналізувати ефективність зовнішньоторгових операцій та готувати практичні поради щодо її підвищення; вести зовнішньоторгову комерційну кореспонденцію, оформляти відповідну зовнішньоторгову і комерційну документацію.

6. Зміст навчальної дисципліни

Змістовний модуль 1. Організація та здійснення зовнішньоекономічної діяльності на підприємстві

Тема 1. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки

Передумови і мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. Класифікація фірм, діючих на світовому ринку. Пошук та вибір партнерів на світовому ринку. Вивчення фірм іноземних партнерів. Організація роботи зі збирання інформації та вивчення фірм-партнерів. Класифікація і характеристика форм виходу на зовнішні ринки. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. Прямий і непрямий експорт. Спільне підприємництво та пряме іноземне інвестування як форми виходу підприємства на зовнішні ринки. Умови функціонування підприємств на зовнішніх ринках. Вивчення й аналіз ринку. Дослідження потенційних можливостей фірми при виході на зовнішні ринки. Способи встановлення контактів з потенційним партнером.

Тема 2. Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства

Зовнішньоторговельна ціна: сутність поняття, функції, класифікація.. зовнішньоторговельних цін. Цінова політика підприємства, обґрунтування зовнішньоторговельних цін. Основні фактори ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності. Принципи визначення світових цін. Трансфертні ціни: їх сутність та функції. Особливості трансфертного ціноутворення. Ціноутворення в електронній торгівлі. Специфіка формування цін на сировинні товари та готові вироби. Біржовий механізм формування ціни товару. Етапи формування ціни зовнішньоекономічного контракту. Рівень ціни, базис ціни, одиниця виміру ціни. Способи фіксації цін. Цінові знижки і надбавки. Валюта ціни і валюта контракту.

Тема 3. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку

Сутність та види посередницької діяльності. Характеристика посередників за обсягом повноважень та за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. Основні функції торговельно-посередницьких компаній. Агенти, представники, брокери, маклери. Угоди комісії, їх особливості. Угоди чистої комісії. Договір «делькредере». Угоди консигнації, особливості і можливості здійснення. Основні обов'язки консигнанта та консигнатора. Агентські угоди. Основні обов'язки агента. Угода про надання права на продаж. Торгові агенти, агенти повірені: обов'язки, особливості, регулювання. Дистриб'ютори, дилери, їх місце на ринку. Прості агенти, агенти з правом «першої руки», монопольні(ексклюзивні) агенти. Регулювання посередницьких операцій в Україні.

Тема 4. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів

Поняття зовнішньоекономічного контракту. Умови зовнішньоекономічного контракту: обов'язкові та додаткові. Зміст і характеристика основних умов контракту. Преамбула. Предмет контракту. Кількість та якість товару в контракті. Базисні умови поставки. Термін і дата постачання. Пакування і маркування. Валютні та фінансові умови зовнішньоекономічних контрактів. Ціна товару. Базис ціни згідно міжнародних умов постачання товарів «Інкотермс-2010». Спосіб фіксації ціни. Види цін: тверда, гнучка, рухлива, з наступною фіксацією. Валюта ціни і валюта платежу. Умови перерахунку валюти ціни у валюту платежу. Умови платежу. Упакування й маркування. Гарантії на технічне обслуговування. Порядок приймання товару. Рекламації і штрафні санкції. Арбітраж. Форс-мажорні обставини. Інші умови.

Тема 5. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства

Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Аналіз виконання зобов'язань з експортно-імпортних операцій. Аналіз динаміки зовнішньоекономічної діяльності. Аналіз раціональності використання коштів у зовнішній торгівлі: оборотність оборотних коштів у зовнішньоторговельних операціях, аналіз обороту коштів у товарах, аналіз обороту коштів у розрахунках, аналіз накладних витрат при експорті та імпорту товарів. Методологічні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності. Система показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. Оцінка економічної ефективності. Оцінка валютної ефективності експорту і імпорту. Вплив

зовнішньоекономічної діяльності підприємства на його фінансові результати.

Тема 6. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування

Сутність та класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності. Характеристика транспортних, комерційних, політичних, валютних, митних ризиків та ризиків у міжнародних розрахунках. Методи страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності. Особливості самострахування. Класифікація транспортних ризиків та їх перехід від продавця покупцю за міжнародними умовами постачання товарів «Інкотермс-2010». Способи транспортного страхування та умови страхування вантажів у зовнішньоекономічній діяльності. Основні методи управління ризиками при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності: страхування, хеджування, застосування різних форм і методів кредитно-розрахункових відносин, аналіз і прогнозування кон'юнктури (попиту, пропозиції, ціни) на зовнішньому ринку.

Тема 7. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності

Сутність та система регулювання міжнародних перевезень. Правове регулювання міжнародних перевезень. Види міжнародних перевезень: автомобільні, авіа, морські, річні, змішані, трубопровідні. Організація міжнародних перевезень. Фактори, що впливають на вибір виду транспорту. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту: морських, залізничних, автомобільних, авіаційних. Товарно-транспортна документація. Основні види супроводжувальних транспортних документів: супроводжувальна транспортна накладна, коносамент, автодорожня накладна (CMR), автовантажна накладна (airwaybill), залізнично дорожня накладна. Формування ціни на транспортні послуги. Експедиторське обслуговування міжнародних перевезень. Міжнародні транспортні коридори.

Тема 8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон

Мета і завдання створення спеціальних економічних зон. Світовий досвід використання режимів спеціальних економічних зон. Пільги, що надаються на території вільних економічних зон. Класифікація та характеристика видів вільних економічних зон: експортно-виробничих, туристсько-рекреаційних вільних економічних зон, вільних портів, технопарків, технополісів і бізнес-інкубаторів. Основні офшорні юрисдикції. Офшорні компанії. Цілі використання офшорних компаній. Основні види офшорних компаній. Співпраця офшорної та офшорної компанії. Діяльність офшорних банків. Регулювання співпраці українських резидентів з офшорними компаніями. Законодавчі обмеження щодо співпраці з офшорами.

7. План вивчення навчальної дисципліни

№ тижня	Назва теми	Форми організації навчання	Кількість годин
1	Форми виходу підприємств на зовнішні ринки	лекція	2
1	Форми виходу підприємства на зовнішні ринки	практичне	2
2-3	Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	лекція	4
3	Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства	практичне	2
4-5	Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	лекція	4
5	Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку	практичне	2
6-7	Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	лекція	4
7	Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів	практичне	2
8-9	Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	лекція	4
9	Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства	практичне	2
10-11	Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх	лекція	4

	страхування		
11	Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування	практичне	2
12-13	Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	лекція	4
13	Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності	практичне	2
14-15	Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон	лекція	4

8. Самостійна робота

Зміст самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

1. Систематичне опрацювання лекційного матеріалу, запропонованої базової та додаткової літератури з питань курсу.
2. Поглиблене вивчення питань тем за методичними вказівками викладача.
3. Систематична підготовка до практичних занять відповідно до запропонованих планів їх проведення (переліку питань).
4. Самостійна підготовка до модульного контролю та заліку.

У процесі підготовки за темами (питаннями) курсу, що віднесені для самостійного опрацювання, студентам слід звернути особливу увагу на засвоєння зазначених ключових понять та термінів. Обов'язковим вважається ведення студентами робочого конспекту, який повинен містити розгорнутий або тезисний огляд питань, що віднесені для самостійного опрацювання. У процесі вивчення курсу для поточного контролю самостійної роботи студентів денної форми навчання та якості засвоєння ними матеріалу викладач використовує:

- опитування студентів під час практичних занять за теоретичним матеріалом курсу;
- перевірку робочих конспектів;
- залучення студентів до дискусії з теми практичного заняття;
- виконання індивідуального завдання та його захист;
- проведення поточних контрольних робіт, тестування та модульного контролю.

Самостійна робота студентів заочної форми навчання передбачає самостійне вивчення окремих питань тем за методичними вказівками викладача або за базовою та додатковою літературою. Студент повинен опрацювати необхідний обсяг навчальної літератури та нормативно-правових актів. У ході засвоєння програми курсу, під час підготовки до заліку, студентам рекомендується звертатись до першоджерел (міжнародних нормативно-правових актів, Конституції України, законів, наказів, інструкцій міністерств та інших нормативно-правових документів) і до монографічної літератури, в якій висвітлено основні погляди на відповідні проблеми. У ході засвоєння програми курсу, студент повинен виконати контрольну роботу, що складається з двох теоретичних питань та тестів та підготуватися до заліку.

Питання	Діяльність студентів	Термін виконання
Тема 1. Форми виходу підприємств на зовнішні ринки		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Передумови і мотивація виходу підприємств на зовнішні ринки. 2. Класифікація фірм, діючих на світовому ринку. Пошук та вибір партнерів на світовому ринку. 3. Вивчення фірм іноземних партнерів. Організація роботи зі збирання інформації та вивчення фірм-партнерів. 4. Класифікація і характеристика форм виходу на зовнішні ринки. 5. Критерії вибору форм виходу підприємств на зовнішні ринки. 6. Прямий і непрямий експорт. 7. Спільне підприємництво та пряме іноземне інвестування як форми виходу підприємства на зовнішні ринки. 	Опрацювання літератури, підготовка доповіді або презентації	жовтень

8. Умови функціонування підприємств на зовнішніх ринках. 9. Вивчення й аналіз ринку. Дослідження потенційних можливостей фірми при виході на зовнішні ринки. 10. Способи встановлення контактів з потенційним партнером.		
Тема 2 Ціноутворення у зовнішньоекономічній діяльності підприємства		
1. Зовнішньоторговельна ціна: сутність поняття, функції, класифікація зовнішньоторговельних цін. 2. Цінова політика підприємства, обґрунтування зовнішньоторговельних цін. 3. Основні фактори ціноутворення в зовнішньоекономічній діяльності. 4. Принципи визначення світових цін. 5. Трансфертні ціни: їх сутність та функції. Особливості трансфертного ціноутворення. 6. Ціноутворення в електронній торгівлі. 7. Специфіка формування цін на сировинні товари та готові вироби. 8. Біржовий механізм формування ціни товару. 9. Етапи формування ціни зовнішньоекономічного контракту. 10. Рівень ціни, базис ціни, одиниця виміру ціни. 11. Способи фіксації цін. Цінові знижки і надбавки. 12. Валюта ціни і валюта контракту.	Опрацювання літератури, підготовка доповіді або презентації	жовтень
Тема 3. Торговельно-посередницька діяльність на зовнішньому ринку		
1. Сутність та види посередницької діяльності. 2. Характеристика посередників за обсягом повноважень та за місцем, що вони посідають на зовнішніх ринках. 3. Основні функції торговельно-посередницьких компаній. 4. Агенти, представники, брокери, маклери. 5. Угоди комісії, їх особливості. Угоди чистої комісії. Договір «делькредере». 6. Угоди консигнації, особливості і можливості здійснення. Основні обов'язки консигнанта та консигнатора. 7. Агентські угоди. Основні обов'язки принципала та агента. 8. Угода про надання права на продаж. 9. Торгові агенти, агенти повірені: обов'язки, особливості, регулювання. 10. Дистриб'ютори, дилери, їх місце на ринку. 11. Прості агенти, агенти з правом «першої руки», монопольні(ексклюзивні) агенти. 12. Регулювання посередницьких операцій в Україні.	Опрацювання літератури, підготовка доповіді або презентації	жовтень
Тема 4. Структура і зміст зовнішньоекономічних контрактів		
1. Поняття зовнішньоекономічного контракту. 2. Умови зовнішньоекономічного контракту: обов'язкові та додаткові. 3. Зміст і характеристика основних умов контракту. 4. Базис ціни згідно міжнародних умов постачання товарів «Інкотермс-2010». 5. Спосіб фіксації ціни. Види цін: тверда, гнучка, рухлива, з наступною фіксацією. 6. Валюта ціни і валюта платежу. Умови перерахунку валюти	Опрацювання літератури, підготовка доповіді або презентації	листопад

<p>ціни у валюту платежу. Умови платежу.</p> <ol style="list-style-type: none"> 7. Упакування й маркування. 8. Гарантії на технічне обслуговування. 9. Порядок приймання товару. 10. Рекламації і штрафні санкції. 11. Арбітраж. 		
Тема 5. Економічний аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємства		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Економічний аналіз у сфері зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 2. Аналіз виконання зобов'язань з експортно-імпортних операцій. 3. Аналіз динаміки зовнішньоекономічної діяльності. 4. Аналіз раціональності використання коштів у зовнішній торгівлі. 5. Методологічні підходи до визначення ефективності зовнішньоекономічної діяльності. 6. Система показників ефективності зовнішньоекономічної діяльності підприємства. 7. Оцінка економічної ефективності. 8. Оцінка валютної ефективності експорту і імпорту. 9. Вплив зовнішньоекономічної діяльності підприємства на його фінансові результати. 	<p>Опрацювання літератури, підготовка доповіді або презентації</p>	<p>листопад</p>
Тема 6. Ризики у зовнішньоекономічній діяльності та їх страхування		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та класифікація ризиків зовнішньоекономічної діяльності. 2. Характеристика транспортних, комерційних, політичних, валютних, митних ризиків та ризиків у міжнародних розрахунках. 3. Методи страхування ризиків у зовнішньоекономічній діяльності. 4. Особливості самострахування. 5. Класифікація транспортних ризиків та їх перехід від продавця покупцю за міжнародними умовами постачання товарів «Інкотермс-2010». 6. Способи транспортного страхування та умови страхування вантажів у зовнішньоекономічній діяльності. 7. Основні методи управління ризиками при здійсненні зовнішньоекономічної діяльності. 	<p>Опрацювання літератури, підготовка доповіді або презентації</p>	<p>грудень</p>
Тема 7. Транспортне обслуговування зовнішньоекономічної діяльності		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Сутність та система регулювання міжнародних перевезень. 2. Правове регулювання міжнародних перевезень. 3. Види міжнародних перевезень. Організація міжнародних перевезень. 4. Фактори, що впливають на вибір виду транспорту. 5. Особливості міжнародних перевезень різними видами транспорту. 6. Товарно-транспортна документація. Основні види супроводжувальних транспортних документів. 7. Формування ціни на транспортні послуги. 8. Експедиторське обслуговування міжнародних перевезень. 9. Міжнародні транспортні коридори 	<p>Опрацювання літератури, підготовка доповіді або презентації</p>	<p>грудень</p>

Тема 8. Зовнішньоекономічна діяльність підприємств на території вільних економічних зон		
<ol style="list-style-type: none"> 1. Мета і завдання створення спеціальних економічних зон. 2. Світовий досвід використання режимів спеціальних економічних зон. 3. Пільги, що надаються на території вільних економічних зон. Класифікація та характеристика видів вільних економічних зон. 4. Основні офшорні юрисдикції. 5. Офшорні компанії. Цілі використання офшорних компаній. Основні види офшорних компаній. 6. Співпраця офшорної та офшорної компанії. 7. Діяльність офшорних банків. 8. Регулювання співпраці українських резидентів з офшорними компаніями. 9. Законодавчі обмеження щодо співпраці з офшорами. 	<p>Опрацювання літератури, підготовка доповіді або презентації</p>	<p>грудень</p>
<p>Консультативна допомога студенту надається у таких формах:</p> <ul style="list-style-type: none"> – особиста зустріч викладача і студента за графіком консультацій - https://zp.edu.ua/kafedra-ekonomiky-ta-mytnoyi-spravy (не менше ніж 1 раз по 2 години на тиждень або за попередньою домовленістю); – відеоконференція на платформі zoom (особиста або колективна) один раз на 2 тижні; – листування за допомогою електронної пошти sv_gorban@ukr.net (у форматі 24/7 кожного дня); – відеозустріч, аудіоспілкування або смс у сервісі Viber, або Skype (за графіком консультацій викладача); – спілкування по телефону (з 10.00 до 12.00 кожен день крім вихідних та святкових днів). 		
9. Система та критерії оцінювання курсу		
<p>Згідно з діючою в університеті системою комплексної діагностики знань студентів, з метою стимулювання планомірної та систематичної навчальної роботи, оцінка знань студентів здійснюється за 100-бальною шкалою, яка переводиться відповідно у національну шкалу («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкалу європейської кредитно-трансферної системи (ЄКТС –А, В, С, D, E, FX, F).</p> <p>Форми контролю знань студентів:</p> <ul style="list-style-type: none"> - поточний; - рубіжний; - модульний (підсумковий) - залік <p>Поточний контроль знань студентів протягом одного семестру включає оцінку за роботу на лекційних, практичних заняттях та самостійну роботу.</p> <p style="text-align: center;">КРИТЕРІЇ ПОТОЧНОЇ ОЦІНКИ ЗНАНЬ СТУДЕНТІВ.</p> <p>Ведення опорного конспекту лекції:</p> <p>Опорний конспект лекції сприяє системному і глибокому засвоєнню навчального матеріалу, дозволяє простежити структурні зв'язки між різними поняттями, положеннями, концепціями, проблемами теоріями тощо. Кожний студент повинен мати конспект лекцій і вести в ньому записи власноруч.</p> <p>Робота на практичних заняттях:</p> <p>Практичні заняття проводяться з кожної теми навчальної програми з метою поглибити і закріпити отримані знання, прищепити студентам навички пошуку, узагальнення і викладення навчального матеріалу. Студент повинен розуміти зміст питань, що пропонуються для обговорення, знати визначення понять, вміти пояснити значення будь-якого терміну. Наявність конспекту лекцій на практичному занятті є обов'язковим.</p> <p>Студенти на практичному занятті можуть виступати за своїм бажанням або за викликом викладача, задавати питання виступаючому, доповнювати або уточнювати його відповіді.</p>		

Після розгляду кожного питання викладач підводить короткі підсумки обговорення та аналізує відповіді студентів, виставляє відповідні оцінки.

Практичні заняття проводяться у різних формах: розгорнута бесіда на підставі плану; усне опитування студентів з питань плану заняття; прослуховування і обговорення доповідей студентів; обговорення письмових рефератів, заздалегідь підготовлених окремими студентами. Заняття можуть проводитися у формі теоретичної конференції, диспуту, дискусії, «круглого столу», ділової гри або змішаної форми (з елементами різних форм проведення).

Самостійна робота студентів

Виконання індивідуального завдання надає студенту можливість отримати максимум 20 додаткових балів. захист відбувається на останній парі в модулі, або в консультативні години роботи викладача.

Кількість балів	Критерії оцінювання
До 20	Обрана студентом форма індивідуальної роботи характеризується підвищеною складністю; робота має самостійний, творчий характер; роботі притаманна внутрішня послідовність, логічність і завершеність
До 15	Робота має самостійний характер; роботі притаманна внутрішня послідовність, логічність і завершеність.
До 10	Робота не має самостійного характеру, містить хибні та неаргументовані висновки, не враховані зміни поточного законодавства; робота містить протиріччя, відсутня достатня аргументація висновків та завершеність у них.
До 5	Робота не має самостійного характеру; в роботі відсутні висновки; не відповідає вимогам що пред'являються до оформлення відповідного виду робіт;
0	Індивідуальна робота не виконана

КРИТЕРІЇ ОЦІНКИ:

Для студентів денної форми навчання змістовний модуль оцінюється за 100-бальною шкалою. Протягом семестру проводяться 2 рубіжних контролю.

Під час першого рубіжного контролю враховуються наступні види робіт за такими критеріями:

- відвідування студентом лекцій з дисципліни дає студенту 2 бали за кожне заняття (8 лекцій по 2 бали всього 16 балів);
- повнота відповіді та активність роботи студента на практичному занятті оцінюється до 10 балів (4 практичних занять по 10 балів = 40 балів);
- аудиторна контрольна робота (тестування) – до 44 балів.

Під час другого рубіжного контролю враховуються наступні види робіт за наступними критеріями:

- відвідування студентом лекцій з дисципліни дає студенту 2 бали за кожне заняття (7 лекцій по 2 бали всього 14 балів);
- повнота відповіді та активність роботи студента на практичному занятті оцінюється до 10 балів (3 практичних занять по 10 балів = 30 балів);
- правильність виконання, оформлення та повнота відповіді при захисті індивідуального домашнього завдання студента оцінюється до 20 балів;
- аудиторна контрольна робота (тестування) – до 36 балів.

Підсумковий (модульний) контроль знань студентів означає поступове накопичення балів протягом семестру і в кінцевому рахунку отримання загального підсумкового балу. Підсумковий модульний контроль визначається як середня двох рубіжних контролів.

Залік виставляється автоматично, якщо студент набрав не менш ніж 60 балів .

Студент, який з різних обставин не отримав необхідної кількості балів з будь-якої теми, має можливість самостійно її підготувати і пройти індивідуальний поточний контроль знань з цієї теми або виконати додаткові індивідуальні завдання, що пропонуються в робочій програмі.

Якщо студент з будь-якої поважної причини не виконав умов набору балів за період вивчення дисципліни, або хоче покращити свій бал, він має змогу під час заліково-екзаменаційної сесії прийти на залік і скласти усно мінімум 2 теоретичних питання за переліком та виконати тести. Кожне теоретичне питання оцінюється від 0 до 10 балів , тести - 20 балів.

10-8 балів отримують студенти, які повністю розкрили сутність поняття, дали його чітке визначення або проаналізували і зробили висновок з конкретного теоретичного положення.

7-5 балів отримують студенти, які правильно, але не повністю дали визначення поняття або поверхово проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

4-2 балів отримують студенти, які правильно, але лише частково визначили те чи інше поняття або частково проаналізували і зробили висновок з теоретичного положення.

2-0 балів отримують студенти, які частково і поверхово визначили те чи інше поняття або сформулювали висновок з теоретичного положення, допустивши неточності та помилки.

Для студентів заочної форми навчання дисципліна оцінюється за 100-бальною шкалою. Правильність виконання, оформлення та повнота відповіді при захисті контрольної роботи оцінюється до 60 балів, відповіді на два теоретичних питання до 20 балів, тестування – до 20 балів.

Шкала оцінювання: національна та ECTS

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	Визначення
		для заліку	
90 – 100	A	зараховано	відмінно - Повно та ґрунтовно засвоїв всі теми навчальної програми вміє вільно та самостійно викласти зміст всіх питань програми навчальної дисципліни, розуміє її значення для своєї професійної підготовки, повністю виконав усі завдання кожної теми та поточного модульного контролю в цілому.
85-89	B		дуже добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв окремі питання робочої програми. Вміє самостійно викласти зміст основних питань програми навчальної дисципліни, виконав завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому.
75-84	C		добре - Недостатньо повно та ґрунтовно засвоїв деякі теми робочої програми, не вміє самостійно викласти зміст деяких питань програми навчальної дисципліни. Окремі завдання кожної теми та модульного поточного контролю в цілому виконав не повністю.
70-74	D		задовільно – Засвоїв лише окремі теми робочої програми. Не вміє вільно самостійно викласти зміст основних питань навчальної дисципліни, окремі завдання кожної теми модульного контролю не виконав.
60-69	E		достатньо - Засвоїв лише окремі питання навчальної програми. Не вміє достатньо самостійно викласти зміст більшості питань програми навчальної дисципліни. Виконав лише окремі завдання кожної теми та модульного контролю в цілому.
35-59	FX	не зараховано з можливістю повторного складання	незадовільно – Не засвоїв більшості тем навчальної програми не вміє викласти зміст більшості основних питань навчальної дисципліни. Не виконав більшості завдань кожної теми та модульного контролю в цілому.
1-34	F	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	незадовільно – Не засвоїв навчальної програми, не вміє викласти зміст кожної теми навчальної дисципліни, не виконав модульного контролю.

10. Політика курсу

Кожен здобувач повинен ознайомитися і слідувати Положенню про академічну доброчесність НУ «Запорізька політехніка», Статуту і Правил внутрішнього розпорядку університету, а також Положення про організацію освітнього процесу. (https://zp.edu.ua/uploads/dept_nm/Polozhennia_pro_organizatsiyu_osvitnoho_protseesu.pdf)

Зокрема, для успішного засвоєння програмного матеріалу здобувач зобов'язаний: відвідувати заняття, не запізнюватися на заняття; відключити мобільний телефон під час занять; не пропускати заняття, а в разі хвороби надати довідку; самостійно вивчити матеріал пропущеного заняття; системно і регулярно працювати з навчальною і науковою літературою; підтримувати зворотній зв'язок з викладачем на всіх заняттях; брати активну участь у навчальному процесі; своєчасно виконувати завдання для самостійної роботи; бути терпимим і доброзичливим до однокурсників та викладачів; брати участь у всіх контрольних заходах; будь-яке копіювання або відтворення результатів чужої праці, використання завантажених з Інтернету матеріалів кваліфікується як порушення норм і правил академічної доброчесності та передбачає притягнення винного до відповідальності, у порядку, визначеному чинним законодавством та Положенням про академічну доброчесність в НУ «Запорізька політехніка».